

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 533/2022-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného SP & R s. r. o., Maróthyho 6, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1Cob/63/2021 z 30. mája 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. septembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu v civilnom spore, ktoré žiada zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

II.

2. Sťažovateľ sa žalobou z roku 2010 po jej rozšírení v roku 2013 domáha proti žalovanému zaplata 81 642,83 eura s príslušenstvom. Po tom, ako sa žalovaný a ani jeho advokát bez ospravedlnenia po riadnom a včasnom predvolaní nedostavili na pojednávanie, rozhodol okresný súd rozsudkom pre zmeškanie žalovaného, ktorého zaviazal zaplatiť sťažovateľovi uplatnenú pohľadávku.

3. Okresný súd uznesením zamietol návrh žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie. Na odvolanie žalovaného krajský súd uznesenie o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Krajský súd považoval z návrhu žalovaného za preukázané, že náhle zdravotné problémy jeho advokáta, ktorý bol nútený v deň pojednávania náhle vyhľadať lekársku pomoc, sú dôvodmi, pre ktoré sa nemohol pojednávania zúčastniť, a zákonnými dôvodmi, pre ktoré je možné rozsudok pre zmeškanie zrušiť.

4. Okresný súd opätovne návrh žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietol pre nesplnenie zákonných podmienok na jeho zrušenie. Zo zrušujúceho uznesenia krajského súdu mu nebolo zrejmé, ako má, rešpektujúc zásadu viazanosti názorom krajského súdu, postupovať, keďže by musel len stroho bez ďalšieho zmeniť svoje skoršie rozhodnutie, ktoré považuje za zákonné. Prokurista právneho zástupcu žalovaného sa snažil náhlu nevoľnosť, ktorá mu zabránila v účasti na pojednávaní, preukázať výmenným lístkom od obvodného lekára, v ktorom bolo uvedené, že sa mu nariaďuje domáca liečba v trvaní troch dní. K tomu okresný súd konštatoval, že prokurista mal v ranných hodinách v deň pojednávania túto skutočnosť oznámiť súdu telefonicky alebo mailom, keďže z predloženého dôkazu nevyplýva, že by nebol schopný komunikácie. Poukázal aj na to, že zástupca žalovaného informoval súd o dôvodoch svojej neúčasti až pár dní po tom, ako mu bol rozsudok pre zmeškanie doručený. Okresný súd neprihliadol ani na tvrdenie zástupcu žalovaného, že od neho nebolo možné, primerané a spravodlivé žiadať, aby sa pojednávania zúčastnil iný advokát alebo koncipient, keď prokurista mal jediný vedomosť o spore. Ďalej konštatoval, že ak by aj mal prokurista skutočne žalúdočné problémy, tieto neboli takého charakteru, že by mu bránili oznámiť to aspoň advokátskej kancelárii, ktorá mohla neúčast ospravedlniť, resp. poslať na pojednávanie inú osobu.

5. Na odvolanie žalovaného krajský súd namietaným uznesením zmenil uznesenie o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie tak, že rozsudok okresného súdu pre zmeškanie žalovaného zrušil. Krajský súd vychádzal z toho, že náhle zdravotné problémy advokáta žalovaného v deň pojednávania sú ospravedlniteľnými dôvodmi podľa § 277 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Krajský súd ako irelevantné vyhodnotil konštatovanie okresného súdu, že advokát žalovaného je veľká advokátska kancelária, ktorá si mohla účasť na pojednávaní zabezpečiť konajúc iným advokátom či koncipientom. Krajský súd z obsahu spisu zistil, že na pojednávaniach sa od roku 2014 zúčastňoval prokurista a medzi stranami nebolo sporné, že sa mal zúčastniť aj pojednávania, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie. Preto bolo potrebné posudzovať naplnenie ospravedlniteľného dôvodu vo vzťahu k prokuristovi, a nie vo vzťahu k advokátskej kancelárii. Krajský súd vychádzal z lekárskeho potvrdenia o ošetrovaní prokuristu v deň pojednávania. Zohľadnil aj miesto a čas konania pojednávania v nadväznosti na adresu pobytu prokuristu a sídlo ošetrojúceho lekára a osobnú účasť prokuristu na predchádzajúcich pojednávaniach v spojitosti s dĺžkou konania. Krajský súd sa nestotožnil ani s tým, že okresný súd posudzoval, či právny zástupca žalovaného zaslal ospravedlnenie neúčasti včas, keďže zákon takúto povinnosť pri podaní návrhu na zrušenie kontumačného rozsudku nevyžaduje. Preto vyhodnotil ako nespravodlivé sankcionovať žalovaného za porušenie povinnosti ospravedlniť neúčast na pojednávaní, keď toto porušenie žalovaný a ani právny zástupca nezapríčinili.

III.

6. Sťažovateľ namietanému uzneseniu vytýka nesprávne právne posúdenie, keď sa krajský súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, čím porušil zásadu predvídateľnosti súdnych rozhodnutí a zákaz svojvoľného postupu súdu. Sťažovateľ nesúhlasí s tým, že krajský súd vyhodnotil ospravedlniteľnosť dôvodu zmeškania pojednávania výlučne vo vzťahu k prokuristovi právneho zástupcu žalovaného bez vyhodnotenia ospravedlniteľnosti dôvodu nečasného ospravedlnenia a tiež výlučne na základe výmenného lístka od obvodného lekára.

7. Sťažovateľ uvádza totožné argumenty ako pred všeobecnými súdmi v časti rozhodovania o návrhu žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, t. j. (i) že je potrebné ospravedlniteľný dôvod zmeškania pojednávania posudzovať vo vzťahu k advokátskej kancelárii a nielen vo vzťahu k prokuristovi, keďže ten nie je samostatným zástupcom žalovaného, (ii) že krajský súd neposudzoval závažnosť ochorenia, pre ktoré bol prokurista v deň pojednávania ošetrovaný, a (iii) že v spore absentuje ospravedlnenie neúčasti z pojednávania žalovaného a právneho zástupcu žalovaného. Sťažovateľ rozsiahlo cituje z rozhodnutí vyšších súdnych autorít, na ktoré v odôvodnení odkázal okresný súd, pričom nesúhlasí s argumentáciou krajského súdu, ktorý z dôvodu odlišností v skutkových stavoch tieto nezohľadnil v jeho veci.

IV.

8. K namietanému uzneseniu krajského súdu treba uviesť, že úlohou ústavného súdu je v zásade posúdiť, či je konanie pred všeobecným súdom spravodlivé ako celok. To je v zásade možné až po jeho definitívnom skončení. Povinnosť chrániť základné práva totiž majú aj všeobecné súdy a až v prípade, keď v tejto úlohe zlyhajú v zásade ako celok, môže do ich činnosti zasiahnuť ústavný súd (IV. ÚS 79/2020). Ústavný súd preto spravidla nepristupuje k prieskumu zrušujúcich rozhodnutí odvolacích súdov a nezasahuje do prebiehajúceho, ešte neskončeného konania pred všeobecnými súdmi. Takýto prieskum je pripustený len veľmi výnimočne, a to v situácii, keď by namietané pochybenie zaťažilo celý ďalší proces zásadnou vadou, ktorá by už nebola napravitel'ná v ďalšom konaní.

9. Predmetom prieskumu je zrušujúce uznesenie krajského súdu vo vzťahu k rozsudku pre zmeškanie, ktorý treba vnímať ako procesný odklon a ktorý žiadnym spôsobom nenaznačuje to, ako bude spor v konečnom dôsledku vyriešený. Práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je potrebné vnímať s ohľadom na definitívny výsledok konania pred všeobecnými súdmi. Opačný prístup by bol z pohľadu ústavného nesprávny, keďže by viedol nie k ochrane základných, na výsledok zameraných ústavných práv strán sporu, ale k tomu, že ústavný súd by vykonával dohľad nad tým, či všeobecné súdy pri svojich konaniach definitívne nekončiacich postupoch a rozhodnutiach správne aplikujú podústavné právo. Takýto prístup by bol celkom nesprávny, keďže by z ústavného súdu vytvoril ďalšiu inštanciu všeobecného súdnictva, ktorá by vykonávala dohľad nielen nad výsledkami civilných sporov, ktoré sú zásahmi do základných práv, ale aj nad rôznymi čiastkovými, často nadbytočnými procesnými postupmi a rozhodnutiami všeobecných súdov.

10. Keďže namietané uznesenie krajského súdu meritórne a s konečnou platnosťou neriešilo a ani nevyriešilo predmet sporu, nemohlo dôjsť k zásahu do sťažovateľových základných práv, ktorých porušenie namieta. Sťažovateľ môže v pokračujúcom konaní pred všeobecným súdom reálne uplatniť všetky svoje práva. Viac ako na nepriaznivých okolnostiach protistrany by sťažovateľ mal zakladať úspech v spore na presvedčivosti a dôvodnosti vlastných argumentov a v prípade rozsudku pre zmeškanie počítať s tým, že tento inštitút je určený predovšetkým na prípady úplnej pasivity protistrany, čo zjavne nie je tento prípad, keď konanie za procesnej aktivity strán trvá viac ako desať rokov.

11. Procesná otázka, či podľa podústavného práva mal byť spor vo vzniknutej situácii nedostavenia sa advokáta žalovaného na pojednávanie vyriešený rozsudkom pre zmeškanie, bola všeobecnými súdmi definitívne vyriešená. Sťažovateľom namietaný zásah do jeho základných práv, ktorý vychádza z nesprávneho rozhodnutia krajského súdu, však nevykazuje znaky excesu pri výklade procesných noriem, ktoré umožňujú zrušenie rozsudku pre zmeškanie. Úvaha okresného súdu, ktorá náhle zdravotné ťažkosti advokáta žalovaného podriadila pod ospravedlniteľné dôvody podľa § 277 ods. 2 Civilného sporového poriadku, nie je výkladovým excesom, ktorý by bol spôsobilý viesť k záveru, že by išlo o zjavný právny omyl pri aplikácii podústavného práva. Zákonom použitý výraz ospravedlniteľný dôvod, ktorý bol predmetom výkladu krajského súdu, vytvára pomerne široký priestor na posúdenie konkrétnych situácií. S ohľadom na to, že tento široký pojem je obsiahnutý v norme procesnej povahy, ktorého aplikácia nevedie k definitívnemu vyriešeniu sporu, ale k tomu, že spor neskončí formálnym procesným odklonom a ďalej bude pokračovať smerom k vecnému rozhodnutiu, nie je dôvodom na to, aby ústavný súd do tohto výkladu krajského súdu osobitne zasahoval.

12. Ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2022

Peter Straka
predseda senátu